

MONETĀRAIS BIĻETENS

7

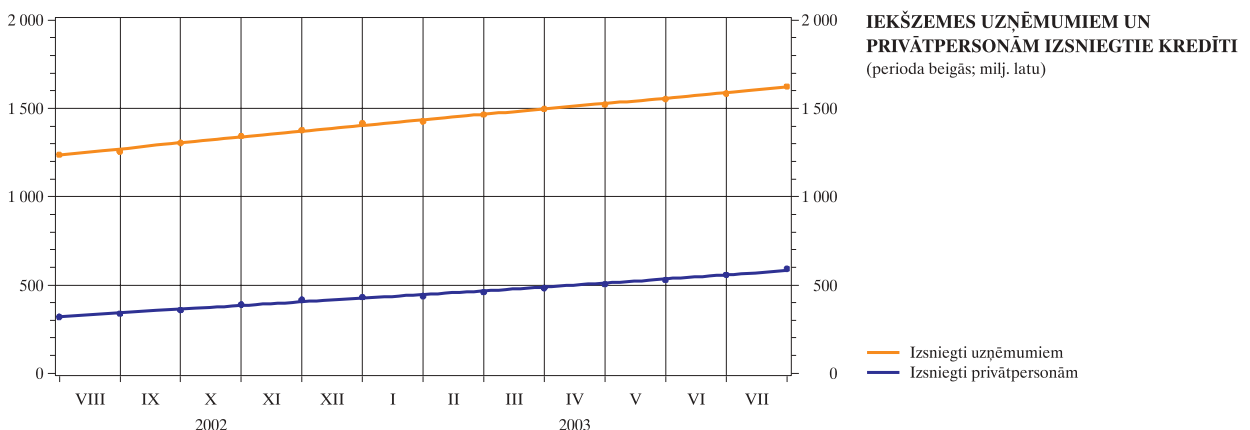
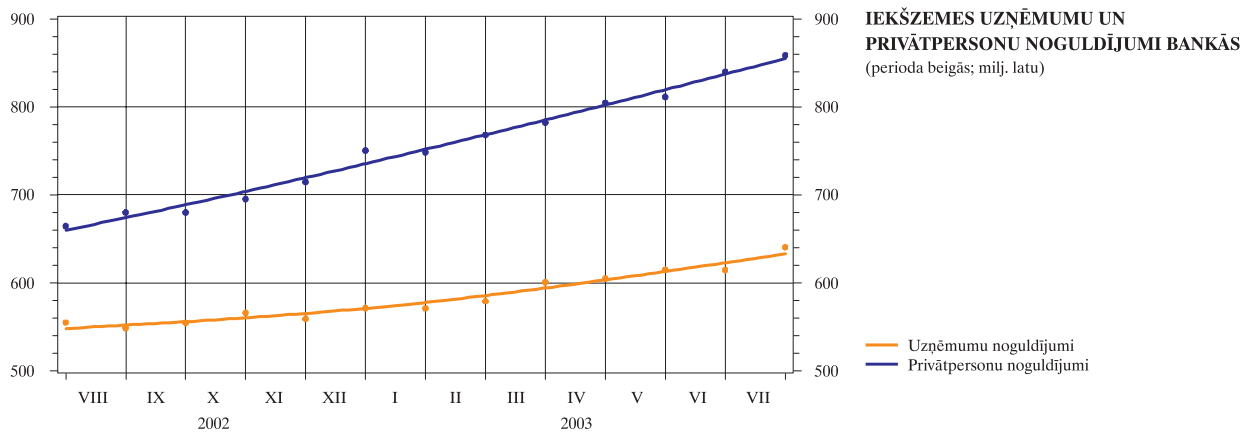
2003

Par Latvijas tautsaimniecības straujo attīstību jūlijā liecināja gan finanšu sektora izaugsme, gan dati par transporta, rūpniecības un tirdzniecības nozaru dinamiku. Pozitīvi ekonomisko situāciju Latvijā novērtēja starptautiskā reitingu aģentūra *Fitch Ratings*, kas paaugstināja Latvijas valsts reitingu ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā no BBB līdz BBB+, bet starptautiskā reitingu aģentūra *Standard & Poor's* Latvijas valsts reitinga ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā nākotnes novērtējumu mainīja no stabila uz pozitīvu.

Jūlijā bezdarba līmenis Latvijā samazinājās līdz 8.5%, un reģistrēto bezdarbnieku skaits salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu saruka par 4.7%.

Jūlijā, kā parasti, samazinājās patēriņa cenas (par 0.3%, t.sk. preču cenas – par 0.4% un pakalpojumu cenas – par 0.2%), tomēr patēriņa cenu gada inflācija nemainījās (3.8%). Visvairāk patēriņa cenas ietekmēja dārzeņu un kartupeļu cenu kritums (vidēji par 15.3%), kas nodrošināja pārtikas cenu samazinājumu (par 1.3%). Saruka arī apģērba un apavu cenas (par 3.0%). Patēriņa cenu kritumu palēnināja akcīzes nodokļa noteikts tabakas izstrādājumu cenu kāpums un administratīvu lēmumu izraisīts gāzes cenu pieaugums.

Jūlijā bija lielākais naudas piedāvājuma mēneša kāpums 2003. gadā (55.5 milj. latu jeb 2.8%) un arī gada pieauguma temps sasniedza 20.6%. Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu un šai klientu grupai izsniegto kredītu atlikuma kāpums un pieauguma temps bija straujākais 2003. gadā (gada kāpuma temps – attiecīgi 23.0% un 42.3%). Banku sektora piesaistīto iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums pieauga par 44.7 milj. latu, un to noteica ārvalstu valūtā piesaistīto noguldījumu atlikuma kāpums (40.9 milj. latu). Straujo noguldījumu atlikuma palielināšanos nodrošināja pieprasījuma noguldījumu atlikuma kāpums (46.1 milj. latu, t.sk. uzņēmumu pieprasījuma noguldījumu atlikuma pieaugums – 34.1 milj. latu).

Plašās naudas M2X kāpumu noteica banku sistēmas tīro iekšējo aktīvu palielinājums (111.0 milj. latu), turpinot pieaugt galvenokārt banku sistēmas aizdevumu atlikumam privātajam sektoram (iekšzemes kredītu atlikums jūlijā palielinājās par 80.8 milj. latu). Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums pieauga par 74.2 milj. latu, t.sk. latos izsniegto kredītu atlikums palielinājās par 33.7 milj. latu. Lai gan būtiski pieauga arī iekšzemes privātpersonām izsniegto kredītu atlikums, vairāk (par 39.9 milj. latu) palielinājās iekšzemes uzņēmumiem izsniegto kredītu atlikums. Īstermiņa kredītu atlikums nedaudz saruka, toties kredītu ar termiņu 1–5 gadi un ilgāku par 5 gadiem atlikums palielinājās attiecīgi par 37.2 milj. latu un 37.4 milj. latu. Kredītu veidu dalījumā kredītu atlikuma kāpumu noteica gandrīz vienādā apjomā (attiecīgi par 29.5 milj. latu un 29.3 milj. latu) pieaugušais hipotēku kredīta un industriālā kredīta atlikums. Ievērojami mazāks bija patēriņa preču iegādei izsniegto kredītu atlikuma kāpums (5.6 milj. latu). Gandrīz nemainoties kredītiestāžu neto prasībām pret centrālo valdību, bet sarūkot valdības noguldījuma atlikumam Latvijas Bankā, banku sistēmas neto kredīts valdībai palielinājās (par 6.2 milj. latu).

Kreditēšanas kāpumu līdztekus iekšzemes noguldījumu atlikuma pieaugumam joprojām veicināja ārvalstu līdzekļu piesaiste. Banku sektora ārzemju pasīvi jūlijā palielinājās (par 149.4 milj. latu, t.sk. saistības pret ārvalstu bankām – par 72.4 milj. latu un pret nebankām – par 56.7 milj. latu), bet ārzemju aktīvi pieauga par 90.2 milj. latu. Savukārt kredītiestāžu aktīvi palielinājās par 166.5 milj. latu (līdz 4.9 mljrd. latu). Banku peļņa 2003. gada pirmajos septiņos mēnešos sasniedza 39.1 milj. latu (par 36.2% vairāk nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā).

Relatīvi neliels (10.8 milj. latu) bija skaidrās naudas apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs) pieaugums, un tās īpatsvars plašajā naudā samazinājās līdz 27.3%.

Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts jūlijā pieauga un 2003. gada pirmajos septiņos mēnešos bija 2.3 milj. latu (iepriekšējā gada atbilstošajā periodā – 16.5 milj. latu). Valsts speciālajā budžetā sociālās apdrošināšanas fiskālais pārpalikums sasniedza 23.0 milj. latu. Pārpalikums fiksēts arī pašvaldību konsolidētajā budžetā, bet valsts pamatbudžetā veidojās deficīts.

Jūlijā paredzētajā valsts iekšējā aizņēmuma 6 mēnešu parādžīmju izsolē piedāvātie vērtspapīri netika pārdoti, Valsts kasei nosakot zemāku slēpto likmi, lai gan banku pieprasījums (9.0 milj. latu) pārsniedza piedāvājumu (3.6 milj. latu). Tāpēc nenotika arī fiksētas likmes apjoma (nekonkurējošā) izsole Latvijas Centrālajā depozitārijā. Apgrozībā esošo valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru atlikums jūlija beigās bija 365.4 milj. latu. Valdības parāds jūlijā gandrīz nemainījās un perioda beigās bija 829.1 milj. latu, t.sk. ārējais parāds – 464.9 milj. latu.

Pasaules valūtas tirgū jūlijā nedaudz pieauga gan ASV dolāra, gan eiro kurss. ASV dolāra un eiro kurss attiecībā pret latu palielinājās attiecīgi par 0.4% un 0.3%. Japānas jenas kurss attiecībā pret latu nemainījās, bet Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss kritās par 2.0%. Latvijas Bankas tirie ārējie aktīvi pieauga par 0.5%, valūtas mijmaiņas darījumu atlikumam palielinoties par 6.0 milj. latu. Valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs tika izsolīti 108.0 milj. latu (par 9.3% mazāk nekā jūnijā). Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem jūlija beigās bija 102.7%.

Bankām izsniegto Latvijas Bankas kredītu atlikums samazinājās par 22.1 milj. latu, tomēr, sarūkot arī valdības noguldījuma atlikumam centrālajā bankā, naudas bāze samazinājās tikai par 8.7 milj. latu. Jūlijā izsniegto Latvijas Bankas *repo* kredītu apjoms (202.5 milj. latu) salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi saruka par 21.7%. Par 4.0% (līdz 518.6 milj. latu) pieauga latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu apjoms, bet šo kredītu vidējā svērtā procentu likme nedaudz samazinājās (līdz 2.7%).

Naudas tirgu procentu likmes joprojām bija zemas un stabilas. Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām latos un OECD valstu valūtās izsniegto īstermiņa kredītu vidējās svērtās procentu likmes palielinājās (attiecīgi līdz 5.1% un 4.2%), bet no šīs klientu grupas piesaistīto īstermiņa noguldījumu vidējās svērtās procentu likmes saruka (attiecīgi līdz 2.9% un 1.6%). Vienlaikus nedaudz pieauga latos izsniegto ilgtermiņa kredītu un piesaistīto ilgtermiņa noguldījumu vidējās svērtās procentu likmes (attiecīgi līdz 7.4% un 5.2%). OECD valstu valūtās izsniegto ilgtermiņa

	2003	
	VI	VII
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	8.6	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.7	-0.3
Gada (%)	3.7	3.8
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	3.2	3.1
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	90 612	90 064
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	8.6	8.5
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	-0.2	-2.3
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	152.2	*
Imports	269.6	*
Bilance	-117.4	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI

(perioda beigās; milj. latu)

(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2003	
	VI	VII
Banku sistēma		
M2X	2 005.9	2 061.4
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	551.1	561.9
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	1 454.8	1 499.5
Pieprasījuma noguldījumi	837.6	883.7
Termiņnoguldījumi	617.2	615.9
M2D	1 418.5	1 433.2
Tīrie ārējie aktīvi	297.4	242.0
Tīrie iekšējie aktīvi	1 708.4	1 819.4
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	2 143.7	2 217.9
Īstermiņa kredīti	318.3	317.9
Ilgtermiņa kredīti	1 825.4	1 900.0
Kredīts valdībai (neto)	124.4	130.6
Latvijas Banka		
M0	763.3	754.6
Skaidrā nauda apgrozībā	628.8	633.4
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	134.4	121.2
Tīrie ārējie aktīvi	771.0	774.7
Tīrie iekšējie aktīvi	-7.8	-20.1
Kredīti	59.3	41.4
Bankām	102.3	80.2
Valdībai (neto)	-43.0	-38.8
Pārējie aktīvi (neto)	-67.0	-61.5
Ārējās rezerves*	1 368.33	1 367.72
Zelts	85.77	89.78
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.10	0.11
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.08	0.08
Ārvalstu konvertējamās valūtas	1 282.38	1 277.75

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI

	2003	
	VI	VII
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	2.8	2.7
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	5.6	5.1
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	4.7	4.2
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	7.0	7.4
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	5.0	5.0
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.8	0.9
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.6	0.4
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	3.0	2.9
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	1.7	1.6
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	5.0	5.2
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	3.6	2.9
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.0	3.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.5690	0.5710
Ls pret GBP	0.9470	0.9280
Ls pret 100 JPY	0.4770	0.4770
Ls pret EUR	0.6520	0.6540

kredītu vidējā svērtā procentu likme nemainījās (5.0%), bet šo valstu valūtās piesaistīto ilgtermiņa noguldījumu vidējā svērtā procentu likme saruka (līdz 2.9%).

Par transporta nozares straujo izaugsmi, būtiski palielinoties tranzīta apjomam, liecināja dzelzceļa un visu

Latvijas ostu darbības rādītāji. Pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga par 46.6%. Ventspils un Rīgas ostās saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās attiecīgi par 12.3% un 49.2%, un Latvijas ostu kravu apgrozījums pieauga par 24.9%.

Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss jūnijā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 8.6% (t.sk. apstrādes rūpniecībā – par 9.4%), bet mazumtirdzniecības apgrozījums – par 13.3%.

Ražotāju cenu indekss rūpniecībā jūlijā salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi samazinājās par 0.6%, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 3.9%.

	2003	
	VI	VII
Banku rezerves	211.8	190.1
Nacionālā valūta banku kasēs	77.7	71.5
Noguldījumi Latvijas Bankā	134.1	118.7
Ārzemju aktīvi	1 911.4	2 001.6
Ārvalstu valūta banku kasēs	48.6	52.0
Prasības pret ārvalstu bankām	1 245.3	1 301.1
Prasības pret ārvalstu nebankām	581.9	600.3
Pārējie aktīvi	35.5	48.2
Prasības pret centrālo valdību (neto)	164.2	165.5
Prasības pret pašvaldībām (neto)	3.2	3.9
Prasības pret valsts uzņēmumiem	100.5	99.8
Prasības pret privātuzņēmumiem	1 514.0	1 555.0
Prasības pret privātpersonām	558.3	592.6
Neklasificētie aktīvi	310.9	332.3
Pamatlīdzekļi	109.8	110.5
Nauda ceļā	6.1	5.2
Pārējie aktīvi	52.6	52.0
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	142.5	164.7
AKTĪVI PAVISAM	4 774.4	4 940.9
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>914.0</i>	<i>667.1</i>
Pieprasījuma noguldījumi	497.7	508.7
Valsts uzņēmumu	27.5	27.8
Privātuzņēmumu	222.8	229.2
Privātpersonu	247.5	251.7
Terminnoguldījumi	369.7	362.7
Valsts uzņēmumu	40.3	31.8
Privātuzņēmumu	100.3	95.8
Privātpersonu	229.0	235.1
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	587.4	628.2
Valsts uzņēmumu	31.6	29.4
Privātuzņēmumu	192.0	226.6
Privātpersonu	363.7	372.3
Tranzitfondi	9.4	9.4
Ārzemju pasīvi	2 384.9	2 534.3
Saistības pret ārvalstu bankām	547.2	619.6
Saistības pret ārvalstu nebankām	1 744.9	1 801.6
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	92.8	113.1
Saistības pret Latvijas Banku	102.3	80.2
Parāda vērtspapīri	46.9	46.6
Kapitāls un rezerves	431.7	433.0
Rezidentu	245.2	245.3
Nerezidentu	186.5	187.7
Uzkrājumi parādiem un saistībām	63.3	63.7
Neklasificētie pasīvi	281.1	274.1
Nauda ceļā	110.0	85.7
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	40.3	39.3
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	130.8	149.1
PASĪVI PAVISAM	4 774.4	4 940.9
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>914.0</i>	<i>667.1</i>

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2003

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>
info@bank.lv

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).